

Valstybė narė gali neskirti tam tikrų neįmokinių socialinių išmokų Sąjungos piliečiams, kurie į ją atvyksta ieškoti darbo

Užsieniečiams, kurie atvyksta į Vokietiją siekdami gauti socialinę pagalbą arba kurių teisė gyventi šalyje pagrįsta tik darbo paieška, neskiriamos Vokietijos minimalios socialinio draudimo išmokos (*Grundsicherung*)¹. Sprendime *Dano*² Teisingumo Teismas neseniai konstatavo, kad toks neskrymas vienos valstybės narės piliečiams, kurie atvyksta į kitos valstybės narės teritoriją nenorėdami rasti darbo, yra teisėtas.

Šioje byloje Federalinis socialinių bylų teismas (*Bundessozialgericht*, Vokietija) nori sužinoti, ar toks neskrymas taip pat yra teisėtas, kai kalbama apie Sąjungos piliečius, kurie atvyksta į priimančiosios valstybės narės teritoriją ieškoti darbo ir jau tam tikrą laiką dirbo šioje šalyje, nors šios išmokos užtikrinamos priimančiosios valstybės narės piliečiams, kurių padėtis tokia pati.

Šis klausimas kyla nagrinėjant *Jobcenter Berlin Neukölln* ir keturių Švedijos piliečių: N. Alimanovic, gimusios Bosnijoje, ir jos trijų vaikų Sonita, Valentina ir Valentino, gimusių Vokietijoje atitinkamai 1994, 1998 ir 1999 m., ginčą. Alimanovic šeima išvyko iš Vokietijos 1999 m. į Švediją ir grįžo į pirmąją valstybę 2010 m. birželio mėnesį. Jiems grįžus Nazifa Alimanovic ir jos vyriausioji dukra Sonita iki 2011 m. gegužės mėn. dirbo įvairius trumpalaikius darbus arba turėjo galimybes dirbti tik trumpiau kaip metus. Nuo to laiko jos nebevykdė profesinės veiklos. Paskui, nuo 2011 m. gruodžio 1 d. iki 2012 m. gegužės 31 d., Alimanovic šeimai paskirtos minimalios socialinio draudimo išmokos, t. y., pirma, Nazifa Alimanovic ir jos dukrai Sonita – pragyvenimą užtikrinančios išmokos ilgalaikiams bedarbiams (*Arbeitslosengeld II*) ir, antra, vaikams Valentina ir Valentino – socialinės išmokos nedarbingiems gavėjams. 2012 m. kompetentinga institucija (*Jobcenter Berlin Neukölln*) galiausiai nutraukė išmokų mokėjimą motyvuodama, kad N. Alimanovic ir jos vyriausiajai dukrai tokios išmokos neskiriamos kaip darbo ieškančioms užsieniečiams, kurių teisė gyventi šalyje pagrįsta tik darbo paieška. Todėl ši institucija neskyrė atitinkamų išmokų ir kitiems vaikams.

Atsakydamas į Vokietijos teismo klausimus Teisingumo Teismas savo šios dienos sprendime nusprendė, kad tam tikrų „specialių neįmokinių išmokų pinigais“³, kurios taip pat yra „socialinė parama“⁴, neskrymas Sąjungos piliečiams, kurių teisė gyventi priimančiosios valstybės narės teritorijoje grindžiama tik darbo paieška, **neprieštarauja vienodo požiūrio principui**⁵.

Teisingumo Teismas konstatuoja, kad nagrinėjamomis išmokomis siekiama užtikrinti pragyvenimo lėšas asmenims, kurie negali užtikrinti savo pragyvenimo, ir kad jos kaip neįmokinės išmokos

¹ Šiomis išmokomis visų pirma siekiama užtikrinti gavėjų pragyvenimą.

² 2014 m. lapkričio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Dano* (C-333/13), taip pat žr. le [PS Nr. 146/14](#).

³ Šios išmokos apibrėžtos 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72, ir klaidų ištaisymas OL L 200, 2004, p. 1), iš dalies pakeistame 2010 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1244/2010 (OL L 338, p. 35). Dėl Vokietijos šiame reglamente, be kita ko, nurodytos išmokos, kuriomis siekiama užtikrinti pragyvenimo lėšas pagal darbo ieškančių asmenų socialinį draudimą. Federalinis socialinių bylų teismas nagrinėjamas išmokas kvalifikavo kaip „specialias neįmokines išmokas pinigais“.

⁴ Pagal „Sąjungos piliečio“ direktyvą (Direktyva 2004/38/EB).

⁵ Šis principas įtvirtintas Sąjungos sutartyse ir patikslintas Reglamento Nr. 883/2004 4 straipsnyje ir Direktyvos 2004/38 24 straipsnyje.

finansuojamos iš mokesčių, net jeigu jos yra sistemos, pagal kurią taip pat numatytos išmokos, skirtos palengvinti darbo paiešką, dalis. Jis pabrėžia, kad visiškai kaip byloje *Dano* šios išmokos laikomos „socialine parama“.

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas primena, kad Sąjungos pilietis, kiek tai susiję su galimybe gauti socialinę paramą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, gali reikalauti būti vertinamas taip kaip ir priimančiosios valstybės narės piliečiai, tik jeigu jo gyvenimas priimančiosios valstybės narės teritorijoje atitinka „Sąjungos piliečio“ direktyvos sąlygas⁶.

Dėl darbo ieškančių asmenų, kaip nagrinėjamu atveju, Teisingumo Teismas konstatavo, kad yra dvi galimybės suteikti teisę gyventi šalyje:

Jeigu Sąjungos pilietis, kuris naudojasi teise gyventi šalyje kaip darbuotojas, yra **bedarbis ne savo noru po to, kai dirbo trumpiau kaip metus** ir jeigu jis užregistruotas kaip **ieškantis darbo** kompetentingoje darbo tarnyboje, jis **išsaugo darbuotojo statusą ir teisę gyventi šalyje ne trumpiau kaip šešis mėnesius**. Visą šį laikotarpį jis gali remtis vienodo požiūrio principu ir turi teisę į socialinę paramą.

Jeigu Sąjungos pilietis **dar nedirbo** priimančiojoje valstybėje narėje arba jeigu **pasibaigė šešių mėnesių laikotarpis**, darbo ieškantis asmuo negali būti išsiųstas iš šios valstybės narės, kol gali pateikti įrodymų, kad tebeieško darbo ir kad turi realių galimybių įsidarbinti. Šiuo atveju **valstybė narė vis dėlto gali neskirti jokios socialinės paramos**.

Galiausiai Teisingumo Teismas primena, kad priimdama sprendimą išsiųsti arba konstatuodama, kad asmuo, gyvendamas šalyje, tampa nepagrįsta našta socialinės apsaugos sistemai, valstybė narė turi atsižvelgti į susijusio asmens individualią situaciją⁷. Tačiau Teisingumo Teismas pabrėžia, kad tokiu kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju **netaikomas toks individualus nagrinėjimas**, nes **pačioje** „Sąjungos piliečio“ direktyvoje numatytoje **palaiptinėje darbuotojo statuso išsaugojimo sistemoje** (sistema, kuria siekiama užtikrinti teisę gyventi šalyje ir gauti socialinę paramą) **atsižvelgiama** į skirtingus veiksnius, apibūdinančius socialinių išmokų prašytojo **individualią situaciją**. Be to, Teisingumo Teismas patikslina, kad klausimas, ar socialinių išmokų skyrimas yra „nepagrįsta našta“ valstybei narei, vertinamas atsižvelgiant į visus pateiktus individualius prašymus.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106

---

⁶ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46, ir klaidų ištaisymai OL L 229, 2004, p. 35, ir OL L 197, 2005, p. 34).

⁷ 2013 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Brey* (C-140/12).